

rer til Tidens Løb. Man kan benægte det Ene og indrømme det Andet. Den ærede Cultusminister har ved Forelæggelsen af dette Lovudkast, ligesom ogsaa ved adskillige bestemte Ytringer i selve Motiverne, indrømmet, at Almueskolelærerne have Ret i den første Paastand, at de nemlig maae have en Forbedring i deres Kaar, end ogsaa under nærværende Tilstand. Og ved det Foredrag, hvormed han indbragte Forslaget her paa Thinget, har han indrømmet den sidste Paastand, at nemlig Almueskolevæsenet maa undergaae en Omdannelse; thi jeg tvivler ikke paa, at han ved den „Gjeld, som skulde fremdeles hvile paa ham og vedkommende Ministerium“, har sigtet til denne Reorganisation, eller idetmindste, at han derved ogsaa har sigtet til den. Idet jeg ikke tvivler paa, at den høitærede Minister baade har paabegyndt og heller ikke vil afbryde de nødvendige Forarbejder og Forberedelser for denne Sag, maa jeg for mit Vedkommende aldeles billige, at han ikke har indbragt denne for Folkets Lykke saa vigtige Sag for denne Forsamling, nu under Fædrelandets nærværende Tilstand. Det er da ogsaa Noget, som aldeles følger af sig selv, at væsentlige Forbedringer i Skolelærernes Stilling maae udsættes, indtil denne hele Sag kommer til Behandling, og at saaledes, hvad der gjøres for Diebliffet, og navnlig hvad der gjøres ved dette Forslag, kun kan være at betragte som en Ytring af Ministeriets eller Regjeringens Sympathie for denne Stand. Saaledes opfatter jeg Lovforslaget; jeg opfatter det som et Løfte af den ærede Cultusminister, og jeg er forvisset om, at han ikke vil svigte det.

I Motiverne til Forslaget forekommer der nogle, som mig synes, ikke ganske uvigtige Enkeltheder, som have voldet mig nogen Betænkelse, og som jeg vil tillade mig at henlede Opmærksomheden paa. Jeg maa aldeles billige, hvad der er sagt Pag. 5, at en Afgift, som den omhandlede Degnepension, er „kun altfor vel stiftet til at indvirke forstyrrende og vildledende paa Bestemmelsen af Forholdet mellem det saakaldte lærde Skolevæsen og Almueskolevæsenet“; dette forekommer mig at være et godt Motiv til at søge denne

Afgift hævet. Derimod kan jeg rigtignok ikke billige, at der i Motiverne er yttret, at denne Afgift er en „Ydelse, som det lærde Skolevæsen kan estergive af Interesse for Almueskolevæsenet.“ Det forekommer mig, at netop denne Ytring ligeledes vilde være stiftet til at „indvirke forstyrrende og vildledende paa Bedømmelsen af dette Forhold.“ Sagen forholder sig virkelig ikke saaledes, at det er det lærde Skolevæsen, som giver Almueskolevæsenet en Begunstigelse; ligesaalidt som det lærde Skolevæsen staaer i nogen som helst nærmere Rapport til Staten end Almueskolevæsenet. Det er Staten, som yder Almueskolerne en Begunstigelse, og ikke det lærde Skolevæsen. Dette er imidlertid ikke af megen Betydning. Derimod forekommer, der allerede ved dette Lovforslag det meget kildne Spørgsmaal, som vistnok senere vil forvolde større Besværlighed, Erstatningsspørgsmaalet. Det siges i Motiverne, at det lærde Skolevæsen ikke vil kunne miste denne Indtægt, og at det maa have Erstatning, derfor ad en anden Vej. Herved maa jeg først bemærke, at her gjøres en Adskillelse mellem de lærde Skoler paa den ene Side, og en særlig Skole, en Borger-skole paa den anden Side, som kommer til at danne 2 forskjellige Kategorier, der her blive forskjelligt stillede, men, som det forekommer mig, ikke ganske med Rette. Det er de lærde Skoler, der oppebære denne Indtægt, alene med Undtagelse af een Skole, Borger-skolen i Stege, som har arvet denne Indtægt fra en tidligere Borger-skole, som her kaldes Navigations-skole. Men dersom denne Skole saaledes har arvet Indtagten, forekommer det mig, at den maa have samme Krav paa Erstatning, og det navnlig af følgende Grunde. Der siges om Skolen i Stege, at der ikke kan være nogen som helst Grund til, at den skulde have nogen Erstatning, eftersom det er en „Afgift, der kun ved en reen Begunstigelse en Tidlang har været dertil henlagt.“ Jeg formener, at de lærde Skoler ligeledes kun have faaet denne Indtægt ved en „reen Begunstigelse.“ De ville erindre, mine Herrer! hvad Oprindelsen er til denne Indtægt, og jeg kan neppe troe, at Nogen vil mene, at det lærde Skolevæsen her har vel- erhvervede Rettigheder; thi den Tjeneste, som